

#IAMWITHYOUALWAYS

„Ja jestem z tobą
przez wszystkie dni”
(Mt 28, 20)

**Światowy Dzień Dziadków
i Osób Starszych
25 lipca 2021 r.**

**MATERIAŁY POMOCNICZE
Z DYKASTERII DS. ŚWIECKICH, RODZINY I ŻYCIA**

MODLITWA

NA PIERWSZY ŚWIATOWY DZIEŃ DZIADKÓW I OSÓB STARSZYCH 25.07.2021

Dziękuję Ci, Panie,
za ukojenie w Twojej obecności.
Nawet gdy jestem samotny,
jesteś moją nadzieją i moją ufnością,
od mej młodości jesteś moją skałą i twierdzą!

Dziękuję Ci, że dałeś mi rodzinę
i pobłogosławiłeś mnie długim życiem.
Dziękuję Ci za chwile radości i trosk,
za marzenia już spełnione
i te, które jeszcze przede mną.
Dziękuję Ci za ten czas owocowania na nowo,
do którego mnie wzywasz.

Umocnij, o Panie, moją wiarę,
uczynź mnie narzędziem Twojego pokoju,
naucz mnie przygarniać tych, którzy cierpią bardziej niż ja,
abym nigdy nie przestał marzyć
i opowiadać nowym pokoleniom o Twoich cudach.

Chroń i prowadź papieża Franciszka i cały Kościół,
aby światło Ewangelii dotarło do każdego zakątka ziemi.
Ześlij, o Panie, swego Ducha, aby odnowić świat,
aby ucichła burza pandemii,
ubodzy doznali pocieszenia i ustały wszelkie wojny.

Wspieraj mnie w słabości
i pomagaj żyć pełnią życia w każdej chwili, którą mi dajesz,
– w pewności, że jesteś ze mną przez wszystkie dni,
aż do skończenia świata.

Amen.

PIERWSZY ŚWIATOWY DZIEŃ DZIADKÓW I OSÓB STARSZYCH

WSKAZÓWKI DUSZPASTERSKIE

Decyzja o ogłoszeniu *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* zapadła w czasie naznaczonym pandemią i cierpieniem najstarszych pokoleń na całym świecie w minionych miesiącach. Relacje o osobach starszych, umierających w samotności i bez możliwości pogrzebu, są głęboką raną dla całego Kościoła. Jest to jeden z krzyży dzisiejszych czasów, który słusznie przypomniał papież Franciszek w rozważaniach tegorocznej wielkopiątkowej Drogi Krzyżowej: „Z karetki wyszli mężczyźni wyglądający jak astronauty, w kombinezonach, rękawicach, maskach i przyłbicach. Zabrali dziadka, który od kilku dni z trudem oddychał. Wtedy po raz ostatni widziałam dziadka, zmarł kilka dni później w szpitalu, przypuszczam, że również cierpiąc z powodu samotności. Nie mogłam być fizycznie blisko niego, pożegnać się z nim i być dla niego pocieszeniem”¹.

Niemożność bycia blisko cierpiących stoi w sprzeczności z chrześcijańskim wezwaniem do okazywania współczucia. *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych* ma być okazją do przypomnienia, że Kościół nigdy nie może być daleko od tych, którzy niosą krzyż. Hasło przewodnie, wybrane przez Ojca Świętego, „Jestem z tobą przez wszystkie dni”, bardzo jasno wyraża pragnienie każdej wspólnoty kościelnej – czy to w czasie pandemii, czy w lepszych czasach, które, miejmy nadzieję, wkrótce nadejdą – by *być zawsze z osobami starszymi*.

Ponad rok temu, w trakcie szczytu pierwszej fali pandemii, Dykasteria ds. Świeckich, Rodziny i Życia napisała: „Jako indywidualne osoby i jako Kościoły lokalne, możemy bardzo dużo zrobić dla osób starszych – modlić się za nich, leczyć chorobę samotności, mobilizować solidarność społeczną i wiele więcej. W obliczu sytuacji, w której jedno pokolenie zostało tak dotkliwie doświadczone, ponosimy wspólną odpowiedzialność”². Kiedy burza ustanie, zadanie to musi wejść na stałe do życia parafii i całego Kościoła, jako jego zwyczajny, codzienny wymiar. Dzięki corocznym obchodom dnia osób starszych uważniejsze spojrzenie na ludzi starszych stanie się częścią naszej codziennej praktyki duszpasterskiej.

Nie można powiedzieć, by troska papieża Franciszka o ludzi starszych była czymś nowym. Ostatni papież poświęcał podobną uwagę osobom starszym i zwracał się do nich ze słowami mądrości i ludzkiego ciepła³. Papież Franciszek przez cały swój pontyfikat okazywał swoją duchową bliskość z osobami starszymi, co należy odczytywać w świetle wyróżniającej go eklezjologii. Podobnie jak inne grupy, które nie zawsze otrzymywały odpowiednią opiekę duszpasterską, osoby starsze mają do spełnienia konkretną misję jako święty wierny lud Boży. Papież Franciszek określa to zadanie jako przechowywanie pamięci i przekazywanie wiary młodszym pokoleniom, ale przede wszystkim uważa ich za niezwykle ważny element katolickiego laikatu. Nie są oni jedynie „użytkownikami” Kościoła, ale także towarzyszami w drodze. Dlatego ten *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych* nie ma być okazją do opracowania dokumentu na temat starości, ale raczej jest to przesłanie do ludzi starszych, w którym Ojciec Święty prosi je o współodpowiedzialność za drogę, jaką Kościół będzie podążał w

¹ Droga Krzyżowa pod przewodnictwem Ojca Świętego Franciszka, Wielki Piątek 2 kwietnia 2021 r., Plac św. Piotra, Stacja XIII.

² Dykasteria ds. Świeckich, Rodziny i Życia, *In loneliness the coronavirus kills more*, 7 kwietnia 2020 r. <http://www.laityfamilylife.va/content/laityfamilylife/en/news/2020/nella-solitudine-il-coronavirus-uccide-di-piu.html>

³ Zob. JAN PAWEŁ II, *List do osób w podeszłym wieku*, 1 października 1999 r.; BENEDYKT XVI, *Przemówienie podczas wizyty w domu spokojnej starości Viva gli anziani prowadzonym przez Wspólnotę Sant' Egidio*, 12 listopada 2012 r.

przyszłości i o udział w budowaniu świata po pandemii. Jest to istotna nowość, która wpisuje się w perspektywę synodalną postulowaną przez papieża Franciszka. Według papieża, osoby starsze stanowią część „wszystkich ochrzczonych, którzy są przedmiotem *sensus fidei* – nieomylnego – *in credendo*”⁴. Ta perspektywa pokazuje nam, jak ważne jest zapewnienie lepszej opieki duszpasterskiej pokoleniu, o którym być może często zapominamy, głównie dlatego, że mamy tendencję do uważania ludzi starszych za już ewangelizowanych.

Ten pierwszy *Dzień Dziadków i Osób Starszych* obchodzony jest dokładnie w połowie roku, który Ojciec Święty poświęcił rodzinie, w piątą rocznicę wydania adhortacji apostolskiej *Amoris laetitia* [Radość miłości].

Jest to celowy wybór, który wynika ze świadomości, że osoby starsze – wszystkie osoby starsze, także te, które nie są babkami i dziadkami – potrzebują środowiska rodzinnego, w którym mogą żyć, a także, że konieczne jest, aby rodziny uświadomiły sobie rolę, jaką odgrywają ich starsi członkowie. W zglobalizowanym świecie relacje między osobami starszymi a rodzinami nie są już tak oczywiste jak dawniej, lecz przeciwnie, są stale kwestionowane. Zjawisko to przybiera różne kształty w zależności od geograficznego i kulturowego kontekstu, ale występuje kilka cech wspólnych, które nasuwają wniosek, iż kryzys relacji pomiędzy osobami starszymi a ich rodzinami stanowi znak czasów, który należy wziąć pod rozwagę. Duszpasterstwo rodzin, często skupione wyłącznie na relacjach pomiędzy małżonkami lub pomiędzy rodzicami a dziećmi, niechętnie zajmuje się kwestią stosunków łączących starszych rodziców z ich dorosłymi dziećmi lub dziadków z wnukami.

Papież napisał o tym wyraźnie w encyklice *Fratelli tutti*: „Widzieliśmy, co stało się z osobami starszymi w niektórych częściach świata z powodu koronawirusa. Nie powinni umierać w ten sposób. Ale w rzeczywistości coś podobnego wydarzyło się już wcześniej z powodu fal upałów i innych okoliczności: ludzie byli w okrutny sposób odrzucani. Nie zdajemy sobie sprawy, że izolowanie osób starszych i pozostawianie ich pod opieką obcych, bez właściwego i bliskiego towarzyszenia rodziny, okalecza i zubaża samą rodzinę. Co więcej, doprowadza do pozbawienia ludzi młodych niezbędnego kontaktu z ich korzeniami i mądrością, której młodzież nie może osiągnąć o własnych siłach” (n. 19). Warto jeszcze raz przypomnieć te ważne słowa, Mogą nam pomóc w refleksji nad długim, jaki rodziny – i duszpasterstwo rodzin – mają wobec pokolenia, które pod pewnymi względami popadło w zapomnienie.

Wobec tego złożonego scenariusza (pandemia, poszukiwanie nowej, pierwszoplanowej roli dla ludzi starszych, kryzys stosunków rodzinnych), a także chcąc pomóc wiernym nie popaść w rezygnację i przygnębienie, Kościół wybrał najprostszy sposób na rozpoczęcie wspólnej drogi i umacnianie solidarności: świętowanie. Starsi i młodszy razem – rodzice i dzieci, dziadkowie i wnuki, członkowie tej samej i różnych rodzin. Kościół jest świadomy potrzeby pojednania między pokoleniami i trudności, jakie przeżywają ludzie starsi, ale nie przypisuje winy nikomu. Wybrana droga jest okazją do wspólnego radosnego świętowania.

Jak widzimy na przykładzie przypowieści o synu marnotrawnym i jego miłosiernym ojcu, dzięki świętowaniu można przezwyciężyć podziały, które naznaczyły losy rodziny. Syn prawdopodobnie uważał ojca za starego i bliskiego śmierci, toteż zażądał należytą sobie części spadku, którą roztrwonił. Ojciec zaś przyjął go z powrotem i wybaczył mu, i tak syn pogodził się nie tylko ze starszym ojcem, ale też z samym sobą. Uczili zaś to wszystko, wspólnie świętując. Miłosierny ojciec nie

⁴ Nota Synodu Biskupów, 21.05.2021 r.

jest nieświadomy problemów, zdrad i niedomówień, ale mimo to decyduje się na świętowanie. Dzieje się tak dlatego, że tylko radość Ewangelii jest w stanie wypełnić serce i uwolnić nas „od grzechu, od smutku, od wewnętrznej pustki, od izolacji” (EG 1). Jest ona podstawą, na której można budować odnowione relacje między pokoleniami, a – dzięki mądrości osób starszych – jest skałą, na której można budować nasze społeczeństwa po pandemii.

Dlatego właśnie pragniemy, by obchody pierwszego *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* były świętem, w którym wezmą udział wszystkie pokolenia. Nie chodzi o beztroską wesołość, lecz o radość, zrodzoną z przeświadczenia, że Pan jest blisko życia osób starszych i młodych, bo *Bóg jest zawsze z nami*.

Jest wiele środków duszpasterskich, które mogą dać konkretny wyraz naszej trosce duszpasterskiej o ludzi starszych. W tym celu pomocne będzie sięgnięcie do dokumentu dotyczącego osób starszych, opublikowanego przed laty przez Papieską Radę ds. Świeckich⁵. Zawarto w nim obszerną refleksję na temat znaczenia i wartości wieku podeszłego i zaproponowano konkretne duszpasterskie wskazówki, które pozostają ważne i aktualne także dzisiaj. Spośród różnych sposobów, na jakie Kościoły lokalne, a także osoby indywidualne mogą być blisko osób starszych, chcielibyśmy zaproponować jeden, który jest łatwy do wprowadzenia w życie i bardzo skuteczny – odwiedziny. Stanowią one widomy znak Kościoła, który wychodzi do innych. Odwiedziny to zakorzeniony w tradycji sposób okazywania współczucia, także wobec osób chorych czy przebywających w więzieniu. Dziś wydaje się, że do znanej listy siedmiu czynków miłosierdzia trzeba dodać „uczynek” odwiedzania samotnych osób starszych. Decyzja Penitencjarii Apostolskiej, by każdy, kto taki uczynek spełni, otrzymał odpust zupełny, podkreśla jego nagłą potrzebę.

Pragniemy w tym miejscu zaproponować również kilka innych sposobów na świętowanie tego *Światowego Dnia*. Proponujemy zatem: odprawienie w każdej parafii czy też innej wspólnocie kościelnej specjalnej Mszy świętej z okazji *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych*; uczczenie pamięci osób starszych z danej parafii, które odeszły na skutek epidemii Covid-19; poproszenie młodych ludzi o odwiedzenie swoich babć i dziadków, a szczególnie samotnych osób starszych, aby przekazać im przesłanie Ojca Świętego. Oprócz tego, co zaproponowaliśmy, jesteśmy przekonani, że każda wspólnota kościelna w sposób twórczy znajdzie najlepszy sposób obchodzenia tego święta stosownie do swej sytuacji.

Niech ten *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych* będzie dla wszystkich świętem pełnionym radością Ewangelii!

ks. Alexandre Awi Mello, I. Sch.

Sekretarz

Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia

ks. Kevin kard. Farrell

Prefekt

Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia

⁵ Por. Papieska Rada ds. Świeckich, *La dignità dell'anziano e la sua missione nella Chiesa e nel mondo*, 1 października 1998 r.

ODWIEDZINY BABĆ I DZIADKÓW ORAZ INNYCH SAMOTNYCH OSÓB STARSZYCH

- Pierwszy *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych* obchodzony będzie w okolicznościach, w których w wielu krajach osoby starsze nadal nie będą mogły fizycznie uczestniczyć we Mszy świętej.
- Aby przesłanie bliskości i pocieszenia w tym *Światowym Dniu* dotarło do wszystkich – nawet do tych, którzy są najbardziej odizolowani – prosimy wiernych o odwiedzenie swoich babć i dziadków, a także niespokrewnionych osób starszych z terenu własnej wspólnoty i przekazanie im orędzia Ojca Świętego.
- Odwiedziny stanowią widomy znak Kościoła, który wychodzi do innych. W czasach dystansu społecznego, spowodowanego pandemią, odwiedziny pokazują, że istnieje sposób, aby być blisko osób starszych, zachowując jednocześnie środki bezpieczeństwa.
- Odwiedziny to osobisty wybór, by *wybrać się i pójść z pośpiechem* do innych (por. Łk 1, 39), tak jak zrobiła to Maryja, udając się w odwiedziny do swej starszej krewnej Elżbiety.
- Odwiedziny stanowią okazję dla wnuków i wszystkich młodych ludzi, by swoim babciom i dziadkom lub innym starszym osobom, które zdecydują się odwiedzić, powiedzieć „Jestem z tobą zawsze”.
- Przy okazji odwiedzin można też wręczyć starszej osobie prezent, np. kwiaty, i wspólnie odmówić modlitwę przygotowaną na ten *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych*.
- Odwiedziny mogą być także okazją do ofiarowania osobie starszej, zwłaszcza tej, która od dłuższego czasu nie opuszczała swojego domu, możliwości przyjęcia sakramentów pojednania i Eucharystii.
- Odwiedziny mieszkającej samotnie starszej osoby stanowią jeden ze sposobów na uzyskanie odpustu zupełnego, udzielonego z okazji tego *Światowego Dnia*.
- Tam, gdzie obostrzenia sanitarne wciąż uniemożliwiają osobiste odwiedziny, miłość może użyć wyobraźni, aby znaleźć sposoby dotarcia do samotnych osób starszych przez telefon lub media społecznościowe.
- Zachęcamy do dzielenia się przesłaniem *Światowego Dnia* poprzez publikowanie w mediach społecznościowych zdjęć z takich odwiedzin – *hashtag #IamWithYouAlways*

PRZYGOTOWANIA DO ŚWIATOWEGO DNIA Z UDZIAŁEM STARSZYCH

- Osoby starsze to najważniejsi adresaci działań organizowanych w ramach *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych*. Orędzie Ojca Świętego skierowane jest właśnie do nich.
- Ważne, by postarać się, aby jak najwięcej seniorów mogło wziąć osobisty udział w niedzielnej liturgii sprawowanej z okazji tego Dnia.
- Osoby starsze z parafii lub wspólnoty mogą zostać zaproszone na chwilę refleksji nad orędziem Papieża na ich Światowy Dzień. Wersja drukowana może być rozdana wszystkim obecnym, a przesłanie w formie video może być wspólnie obejrzone.
- Wszyscy odwiedzający samotnie mieszkające osoby starsze, które nie mogą w takim spotkaniu uczestniczyć, mogą wręczyć im tekst orędzia.
- Wszystkim babciom i dziadkom oraz osobom starszym, do których uda się dotrzeć z okazji ich *Światowego Dnia* można powierzyć intencje modlitewne Ojca Świętego, a także intencje szczególne własnej parafii czy wspólnoty.

PRZYGOTOWANIA DO ŚWIATOWEGO DNIA Z UDZIAŁEM MŁODZIEŻY

- Warto zorganizować spotkanie z udziałem młodzieży, na którym przedstawi się im cały pomysł i upewni, że dotrą z odwiedzinami do możliwie największej liczby seniorów.
- Można zorganizować takie spotkanie już po obchodach *Światowego Dnia*, aby dać młodzieży szansę podzielenia się wrażeniami z odwiedzin u seniorów.
- Młodzież może też przygotować kampanie społeczne, aby rozpowszechnić informację o *Światowym Dniu*, używając w tym celu hashtagu *#IamWithYouAlways*.

UPAMIĘTNIE NIE OSÓB STARSZYCH ZMARŁYCH Z POWODU COVID-19

- Podczas Eucharystii sprawowanej z okazji *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* lub w innym wyznaczonym czasie, można poświęcić chwilę na wspomnienie osób starszych z parafii lub wspólnoty, które zmarły w wyniku pandemii, a w szczególności tych, dla których nie było możliwości odprawienia nabożeństwa żałobnego.
- Jednym z możliwych sposobów jest wyczytanie imion osób starszych na zakończenie modlitwy wiernych i zapalenie świecy za każdą wspominaną osobę.

ODPUST ZUPEŁNY

- Penitencjaria Apostolska ogłosiła 13 maja 2021 roku dekret o udzieleniu odpustu z okazji *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych*.
- Osoby starsze mogą uzyskać odpust uczestnicząc w jednej z Mszy świętych odprawianych z okazji tego *Światowego Dnia*.
- Z uwagi na nadal utrzymujący się stan zagrożenia zdrowia i fakt, że niektórzy seniorzy nie będą mogli osobiście uczestniczyć we Mszy świętej z powodów zdrowotnych, odpust obejmie również tych, którzy będą uczestniczyli we Mszy świętej za pośrednictwem telewizji, radia lub internetu.
- Udziela się także odpustu tym wszystkim, którzy w tym Światowym Dniu wykonają „uczynek miłosierdzia”, odwiedzając samotną osobę starszą.
- W miejscach, gdzie władze publiczne wyraźnie zabraniają osobistych odwiedzin, aby uniknąć zarażenia, możliwe jest także uzyskanie odpustu poprzez spotkanie wirtualne.

PIERWSZY ŚWIATOWY DZIEŃ DZIADKÓW I OSÓB STARSZYCH

WSKAZÓWKI LITURGICZNE

- Jedna z Mszy świętych w niedzielę 25 lipca 2021 roku może być poświęcona obchodom tego *Światowego Dnia* z udziałem seniorów z parafii lub wspólnoty.
- Aby zachęcić osoby starsze do uczestnictwa w Mszy świętej, członkowie wspólnoty mogą zorganizować transport dla tych, którzy nie są w stanie samodzielnie dotrzeć do kościoła.
- W trakcie celebracji młodzi ludzie z parafii lub wspólnoty mogą przekazać seniorom orędzie Ojca Świętego, skierowane do dziadków i ludzi starszych.
- 25 lipca, jak również w dni bezpośrednio przed i po tym dniu, celebracje liturgiczne *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* mogą odbywać się także w szpitalach i domach dla seniorów. O ile to możliwe i zgodne z obowiązującymi przepisami sanitarnymi, parafianie powinni zaangażować się w te obchody, aby dobrze przygotować oprawę Mszy świętej.
- Ofiary składane na tacę w trakcie Mszy świętych sprawowanych z okazji *Światowego Dnia Dziadków i Osób Starszych* mogą być przeznaczone na projekty wspierające ubogie osoby starsze we wspólnocie.

POMOCE HOMILETYCZNE

17. NIEDZIELA ZWYKŁA – ROK B

2 KRL 4, 42-44; PS 145 (144); EF 4, 1-6; J 6, 1-15

- *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych*, który dziś obchodzimy, może pomóc nam wszystkim zrozumieć, że każdy z nas – młodszy czy starszy, babcia, dziadek, wnuczka czy wnuczek – niezależnie od tego, czy z tej samej czy z różnych rodzin, tworzy „jedno Ciało i jednego Ducha”, „bo też zostaliście wezwani do jednej nadziei, jaką daje wasze powołanie”. Ta świadomość umacnia nas i kształtuje jako lud, kiedy gromadzimy się wokół ołtarza, na którym Pan rozmnaża chleb życia i słowo naszego zbawienia. Ludzie starsi – podobnie jak młodzi – są ważni. Bez nich ciała Kościoła czegoś brakuje. Dlatego właśnie konieczne jest, by mieli należne sobie miejsce w każdej z naszych wspólnot. Ma ogromne znaczenie, byśmy uczestniczyli w życiu ludzi starszych tak samo, jak Pan, ofiarowując nam swoje Ciało i swoją Krew, dał nam udział w swoim życiu.
- Zgromadzeni wspólnie jako jeden lud wokół Pana, odkrywamy piękno tego, że jesteśmy częścią jednej rodziny i tego, że wszyscy – także ci, którzy mają już swoje lata – możemy poczuć się ukochanymi dziećmi jednego Ojca. Rozumiemy wówczas, że – jak mówi papież Franciszek w encyklice *Fratelli tutti*, „nikt nie zbawia się sam”. Tego właśnie doświadczyło owych pięć tysięcy, zgromadzonych wokół Jezusa, i dla nas, żyjących w czasach naznaczonych pandemią, jest to dziś jeszcze bardziej wyraźne. Ludzie starsi nie zbawiają się sami, bo potrzebują sprawnych nóg, aby móc w praktyce realizować swoje marzenia. Ludzie młodzi też nie zbawiają się sami, bo potrzebują kogoś, kto im powie, że nawet po najciemniejszej nocy może wzejść słońce nowego świtu.
- Scena, którą przedstawia dzisiejsza Ewangelia, pomaga nam zrozumieć, że każdy z nas posiada coś, co także w codziennym, rodzinnym życiu może być niezwykle cenne dla innych. W wysłuchanym fragmencie chłopiec przynosi Jezusowi „pięć chlebów jęczmieniowych i dwie ryby” – chociaż dziś to raczej dziadkowie posiadają więcej dóbr materialnych. Ale liczy się nie to, czy mamy dużo czy mało, ale że oddajemy to Panu, który rozmnaża nasz chleb i sprawia, że zaspokaja on pragnienia wszystkiego, co żyje (Ps 145). Poza tym dziadkowie mają szczególne zadanie – przekazywania wiary młodym pokoleniom i towarzyszenia wnukom swoją mądrością. Mają im pomagać nie zatracić swoich korzeni i budować życie na trwałych podstawach.
- Czasem to, co posiadamy, nie jest materialne. Kiedy myślimy o naszych babciach i dziadkach, to widzimy, że często właśnie tym, co wnoszą oni do naszych rodzin, jest dar bezinteresowności. Sposób, w jaki kochają swoje wnuki, czasem wręcz je rozpieszczając, może wydawać nam się przesadny, ale przesada jest jedyną miarą miłości. Święty Efreem Syryjczyk komentuje ten fragment Ewangelii wg św. Jana słowami, które – jak się zdaje – doskonale opisują zachowanie dziadków wobec wnuków. Píše on tak: „Nie tylko darmo napelnił nas swymi darami, ale też z miłością utulił. [...] Skusił nas tą strawą, tak miłą podniebieniu, by przyciągnąć do tego, co ożywia naszą duszę”.
- Kościół jest matką ludu, który gromadzi się wokół Pana i wydaje się nie być w stanie nakarmić się samodzielnie. Potrzebuje każdej i każdego z nas. Jak czytamy w dzisiejszej

Ewangelii – tak jak tamtego dnia Pan posłużył się owym chłopcem, tak dziś wydaje się konieczne rozmnożenie wiary i mądrości ludzi starszych. W ich duchowej głębi ukryty jest skarb, który trzeba odkryć. Papież mówi o tym często. W przemówieniu na konferencji „Bogactwo lat”, zorganizowanej przez Dykasterię ds. Świeckich, Rodziny i Życia, powiedział o ludziach starszych, że są „niezbędnym ogniwem w wychowywaniu do wiary dzieci i ludzi młodych. Musimy się przyzwyczaić do włączania ich w nasze perspektywy duszpasterskie i do traktowania ich, w sposób nieepizodyczny, jako jednej z życiowych części naszych wspólnot. Oni są nie tylko osobami, którym mamy pomagać i które mamy chronić, aby strzec ich życia, ale mogą także być uczestnikami duszpasterstwa ewangelizacyjnego, uprzywilejowanymi świadkami wiernej miłości Boga”.

- Dwie ryby, jakie posiada każdy, nawet najuboższy i najbardziej kruchy z nas, to miłość i modlitwa. Modlić się to powołanie otwarte dla wszystkich. W orędziu na *Światowy Dzień Dziadków i Osób Starszych* papież cytuje Benedykta XVI, który mówił o modlitwie jako o szczególnej misji ludzi starszych: „Modlitwa osób starszych może chronić świat, pomagając mu w sposób być może bardziej skuteczny, niż wysiłki tak wielu. Twoja modlitwa jest bardzo cennym źródłem: jest płucem, bez którego Kościół i świat nie mogą się obyć (por. Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, 262). Zwłaszcza w tym tak trudnym dla ludzkości czasie [...], Twoje wstawiennictwo za światem i Kościołem nie jest daremne, ale ukazuje wszystkim spokojną ufność, że dotrzemy do brzegu”.
- W analogicznym fragmencie Ewangelii wg św. Marka (6, 41), Pan Jezus powierza uczniom zadanie rozdania chleba zgromadzonym tłumom. I zadanie to nadal powierza dzisiejszemu Kościołowi. Sami nie potrafimy zdziałać cudu, ale Jezus potrzebuje naszych rąk, aby chleb mógł nakarmić tych, którzy tego potrzebują. Pomyślmy o tym, jak wielu starszych ludzi w naszych parafiach jest nadzwyczajnymi szafarzami Komunii Świętej lub pełni inne posługi, i jak jest to cenne dla życia, także liturgicznego, naszych wspólnot.

PROPONOWANE INTENCJE MODLITWY WIERNYCH I WSPOMNIENIE OSÓB ZMARŁYCH Z POWODU PANDEMII

- Za Kościół, aby każdego dnia dokonywał cudu rozmnożenia chleba życia i słowa zbawienia. Niech nikomu nie zabraknie pokarmu dla ciała, ani nadziei, która rodzi się z wiary. Za Papieża Franciszka i jego posługę. Ciebie prosimy...
- Za nas wszystkich, ludzi starszych, byśmy żyli w sposób godny powołania, które otrzymaliśmy – z pokorą, łagodnością i wielkodusznością. Niech nasza kruchość nigdy nie przeszkadza nam być silnymi w miłości, ani być pocieszeniem dla ubogich i wsparciem dla młodych. Ciebie prosimy...
- Za ludzi młodych, którzy stają wobec głodu chleba i głodu pokoju na tym świecie. Niech nigdy nie zniechęcają się tym, jak niewiele mają, ale niech będą posłuszni zaproszeniu Pana, by pomóc nakarmić wszystkich. Ciebie prosimy...
- Za tych z nas, którzy są dziadkami i babciami, abyśmy umieli z mądrością towarzyszyć naszym rodzinom i uczyli się przekazywać skarb wiary wnukom i młodszym pokoleniom. Ciebie prosimy...
- Za wszystkich samotnych ludzi starszych, którzy są spragnieni bliskości i przytulenia, aby nikt nie żył w samotności. Niech nawiedzi ich anioł i niech doświadczą obietnicy Pana dotyczącej ich życia: „Ja jestem z wami przez wszystkie dni”. Ciebie prosimy...
- Za wszystkich chorych, aby zostali uzdrowieni i aby ustała burza pandemii. Prośmy, abyśmy nauczyli się nigdy nie zostawiać nikogo samego w obliczu napaści zła i aby wszyscy, także w najuboższych krajach świata, mieli dostęp do opieki medycznej. Ciebie prosimy...
- Za nas samych, abyśmy wszyscy – młodszy i starszy – uznając, że otrzymaliśmy jedno powołanie, jedną wiarę i jeden chrzest, poświęcili nasze życie służbie pokojowi, braterstwu i przyjaźni między ludźmi. Ciebie prosimy...
- Wspominamy, o Panie, wszystkie osoby starsze z naszej wspólnoty, które zmarły ostatnio na skutek pandemii, także tych, o których nikt nie pamięta. Przyjmij ich wszystkich do swojego królestwa pokoju i miłosierdzia.
- W szczególności, wspominamy...

Po kolei wyczytywane są nazwiska osób starszych z parafii / wspólnoty, zmarłych w czasie pandemii, a po każdym nazwisku zapalana jest świeca. Czytaniu może towarzyszyć podkład muzyczny.

BŁOGOSŁAWIENSTWO KOŃCOWE

BŁOGOSŁAWIENSTWO NA DŁUGIE ŻYCIE

Boże Miłosierdzia,

który obdarzyłeś swoje dzieci darem długiego życia,
udziel im swego błogosławieństwa.

Spraw, aby odczuły miłość i moc Twojej obecności.

Niech się radują z Twego miłosierdzia, gdy patrzą w przeszłość.

Gdy patrzą w przyszłość, niech wytrwają w nadziei, która nie gaśnie.

Tobie niech będzie cześć i chwała na wieki.